

EESTI
TEABE
W TELEKRAAT

NR. 41

24. detsember 1996

Rõõmsaid pühi!

Mida arvas ETV-st Ringhäälingu Nõukogu esimees?

Meeldib see meile või mitte, aga millegipärast on Ringhäälingu Nõukogu esimees Paul-Eerik Rummo praeguse Eesti Televisiooni suhtes küllaltki kriitiline.

Järgnev on mahakirjutus tema esinemisest 8. detsembril saates "Suures plaanis", kus küsijaks oli Sulev Valner.

S.V. Miks tahetakse reklaami ETV-s vähendada või isegi täielikult kaotada? Kas see on eesmärk omaette või vahend millegi muu saavutamiseks, mis teile Eesti Televisioonis ei meeldi?

P.-E.Rummo: See on väga keeruline küsimus nii lühikese intervjuu jaoks, üks väga kompleksne lõngakera, mis hakkab hargnema olenevalt sellest, millisest niidiotsast alustame... Ei, reklaam ei ole põhiline. Asi on rohkem selles, et oleme küll kaks ja pool aastat üritanud rääkida, et on avalik-õiguslik ringhääling, aga tegelikult avalik-õiguslikku ringhäälingut Eestis ei ole. On riigi ringhääling, mis on avalik-õiguslikuks ümber nimetatud.

Aga milline ta peaks olema?

On teada, milliseid funktsioone ta peaks täitma - need on eeskätt poliitiliselt tasakaalustatud objektiivse informatsiooni andmine, teiseks võimalikult tasakaalustatud poliitiline kommentaar, kus eraringhäälingud võivad endale lubada siin suuremaid vabadusi. Ja kõik kultuurilised, hariduslikud ja muud programmid, mis on vajalikud ühes kindlas riigis ühele kindlale rahvusele.

Ja Te väidate, et praegune ETV seda ei täida?

Ta täidab seda küllalt palju, aga... Esiteks kindlasti täidab ta seda natuke liiga kulukalt. Teiseks tekib siin suletud ring, mis mind alati on mõtlema pannud. Et avalik-õigusliku programmi tootmiseks võimalikult palju raha juurde saada, selle õilsa eesmärgi nimel peab programm olema

kommertslikum, et reklaamiandjaid juurde meelitada. Mittekommertsliku programmi tootmiseks tuleb teha üha rohkem kommertslikku - mis on esiteks absurdne ja teiseks mõttetu praegustes tingimustes, kus kommertsprogrammi tuleb nagunii mitmelt kanalilt ilma selletagi.

Kelle teise, kui mitte Ringhäälingu Nõukogu ülesanne oleks siis öelda Eesti Televisioonile: me tahame, et te muudaksite oma programmis seda, seda ja seda? Miks ei ole RN seda teinud?

Praegu kehtiva seaduse järgi RN ei pea ja rangelt võttes ei tohigi sekkuda programmi loomisse. Kõigega, mis puutub programmi sisu, tegeleb eksklusiivselt ringhäälingu jaam ise. Ja see on muide tõepoolest üks asi, mida me tahame ära muuta! RN ülbelt tahab saada endale suuremaid võimalusi sekkuda programmi kujundamisse. Praegu me ei saa siin midagi öelda: Saame nagu vaatajad, kes meile kirju saadavad, neid vahendada ja öelda, et see või teine asi võiks olla parem, aga tegelikult see ei puutu meisse.

Tahaksin lõpuks jõuda veel sõltumatuse teemani. Mulle näib, et mõnede poliitikutele käib ETV üha suurenev sõltumatus närvidele. Kas Teile ei tundu, et ka kogu askeldamine ringhäälinguseaduse ümber on osalt seotud sooviga panna meid ohjesse?

Ei, ei tundu. See, mida ma lehest lugesin, et peaminister nagu oleks helistanud siia mingi saate puhul ja vahetult sekkunud... Kui see tõesti on nõnda olnud, siis on see absoluutselt lubamatu ning võrdlemisi ootamatu ja veider samm.

Väga mitmed asjad, mida praegu ringhäälinguseaduse muutmise kaudu tahetakse teha - reklaam ei puutu praegu sellesse sektorisse - on suunatud just poliitilise sõltumatuse suuremale tagamisele. Et avalik-

õiguslik ringhääling peab olema sõltumatu, on endastmõistetavaid põhitõdesid! Oleksime meelsasti näinud sõltumatuse suurendamist sel teel, et raha ei tuleks mitte riigieelarvest, vaid abonenttasust ehk nn. lubamaksudest, aga on võrdlemisi kindel, et selle sisseviimine on veel tülikam. Kindla protsendi fikseerimine riigieelarves, mida iga järgmine parlament nii väga kergesti muuta ei saa, võiks olla enam-vähem piisav tagatis.

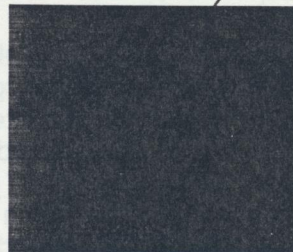
Järelsõnaks ehk veel kord avalikest suhetest

Kui Ringhäälingu Nõukogu esimees julgeb avalikult kinnitada, et tema arvates ei ole Eestis avalik-õiguslikku televisiooni, näitab see ühest küljest ütleja eelarvamuslikku suhtumist, aga teisalt ka suurt puudujääki ETV-poolses selgitustöös. Müüdid, et ETV programm ei erine peaaegu millegi poolest teistest kanalitest; et sedasama, mida meie teeme, saaks teha palju odavamalt ja kümme korda vähema hulga inimestega; et ETV osutab reklaami alal teistele kõlvatut konkurentsi jne. on kahjuks juba mõnda aega täies elujõus ning sugugi mitte seetõttu, et puuduksid argumendid nende kummutamiseks. Lihtsalt on võetud mingi kummaline hoiak, et sellistele etteheidetele ei sobi vastata. Paraku oleme sellega jõudnud olukorda, kus praeguses olusvõitluse ajas on meil hulk häälekaid vastaseid ringkondades, mis ühel või teisel viisil on seotud konkureerivate kanalitega, aga peaaegu mitte ühtegi sõpra, kes julgeks avalikult ETV kaitseks sõna võtta. Kusjuures need sõbrad on mõjukates kultuuriringkondades tõenäoliselt olemas, aga nad ei taha suud lahti teha enne, kui pole ise saanud vastust mõnele eelmainitud spetsiifilisele müüdile, mille kummutamiseks vajalikud andmed on ETV käes.

Praegu arutusel olevad ringhäälinguseaduse parandused määravad meie edasise tegevuse raamid ilmselt üsna pikkadeks aastateks. Meile peaks olema oluline, et seadust arutades teeksid poliitikud võimalikes valikukohtades valiku ETV-le sobivas suunas. Praegu tundub küll nii, et avalikkust on telemüütidega ette valmistatud pigem vastupidiseks ning pole erilist põhjust arvata, nagu ei peaks Langi ja Taska *lobby* poliitikute seas vilja kandma.

Selles kontekstis oli eriti kurb lugeda eelmisest Teabetelekraadist intervjuud lahkuva avalike suhete juhi Kadri Tapersoniga, kes ilmselt ei suutnudki päris hästi aru saada, mida näiteks ETV juhatuse temalt ja üldse sellelt rollilt ootab. Kardan küll, et praeguses olukorras ei tohiks ETV avalike suhete juhi koht olla päevagi täitmata ning juhtkond peaks selgesti teadvustama selle rolli olulisust. Avalike suhete juht peaks minu arvates kui mitte lausa kuuluma juhatusse, siis olema seal pidevalt juures, olema igal juhul võetud otsuste langetamise ringi ning omama täielikku usaldust. Kui seda ei toimu, siis on ka raske uskuda, et edaspidi midagi selgitustöö ja ETV maine osas paremini minema hakkab kui seni on läinud.

Sulev Valner

8 küsimust - 15 vastust

Veel enne suve algust koostasin mõne targema inimese abiga Eesti Televisiooni töötajatele vastamiseks ankeedi, mis koosneb kaheksast küsimusest ja oleks pidanud andma teatud pildi sellest, millised meeleolud ETV-s valitsevad ja pakkuma võimalust teha omapoolseid ettepanekuid millegi muutmiseks.

Tegelikult ei jõudnud ma küsitlust läbi viia. Jagasin välja sada ankeeti, kuigi tõese pildi saamiseks oleks kuuesaja töötaja puhul pidanud küsitlema vähemalt kahtsadat inimest. Vastamine oli anonüümne ja vabatahtlik ja nii jõudiski mu laua peale tervelt viisteist vastust...

Sellegipoolest, et aidata materjalipuuduses vaevlevat "Telekraati" ja pakkuda teile mõtlemisainet, aga eelkõige austusest viieteistkümnelt vastaja vastu, olen teinud vastustest väikese valiku. Päris kindlasti ei ole neil vastustel sotsioloogilise uurimuse kaalu, viisteist ei saa ju kuidagi vastata kuuesaja nimel.

1. Kuidas oled informeeritud Sinu osakonnas lähema aasta jooksul toimuvatest muudatustest?

Kuulujuttude kaudu; pisteliselt; juhtkonnalt ei laeku informatsiooni; halvasti; hästi; ainsad muutused on koondamine ja eetrimahu vähendamine, järelkult olen kursis; peamiselt olen kursis sellega, et raha on vähe; just inimeste vähene informeeritus tekitab pingeid, parem on olla eelnevalt informeeritud ja olukorda rahulikumalt võtta; tahaksin teada, kas järgmisel aastal on osakond üldse veel olemas

2. Missugused muudatused peaksid toimuma Sinu osakonnas/ETV-s lähema kahe aasta jooksul?

Palgatõus inflatsiooni arvestades; peab selguma ETV koht ja vajalikkus Eesti riigis; tehnikat peaks juurde

hankima; ETV peaks informatiivselt, ajaliselt ja finantsiliselt ajaga kaasas käima; tahaksin teada, kas ETV eksisteerib lähema kahe aasta jooksul; PR tööd peaks suurendama, siis jääks ehk ka vähemaks tobe arutlus ühiskonnas, kas ETV-d on üldse vaja; on vaja uusi noori saatejuhte koolitada; ideid peaks olema kergem ellu rakendada; inimesed peaksid ETV-s teha saama seda, milleks nad on võimelised; peab selguma ETV kontseptsioon; palk lakke parimatel, rumalad ja laisad koju; peab tekkima majanduslik baas saadete tootmiseks; ETV-s töötamine peab muutuma auasjaks, olema ihaldusväärne ja võimalik ainult tõelistele proffidele; ETV peab otsustama oma prioriteetidid; osadel ametkohtadel peaks inimeste arvu suurendama; elementaarse arvutivõrgu loomine; toimetuste ja tehnikapoolse suhete pööramine pea pealt jalgadele; palgatõus, palgatõus ...

3. Missugused viimasel kahel aastal Sinu osakonnas/ETV-s läbi viidud muudatused on Sinu arvates õigustatud/põhjendamatud?

Õigustatud - inimeste hulk on tõesti suur, aga need inimesed pole võrdselt koormatud; remont; programmimahu suurenemine; uue tehnika ostmise; iseseisva UTV kaotamine; uute akende panek.

Põhjendamatud - lavastuskulude vähendamine; koondamine oli paljuski normatiivne; meelelahutuse liiga väike maht; isemajandamise lõpetamine; videokassetidele kehtestatud kord; kvantiteedi taotlemine kvaliteedi asemel; ETV struktuurimuutus; Telelehe ja Tartu stuudioga toimu; jääb ebamääraseks, mida tegelikult on tahetud muuta.

4. Millise probleemi oma osakonnas lahendaksid Sina esimesena?

Muudaksin töövahendite ja materjalidega varustamise korda; planeeriksin saateid aastaks ette;

suurendaksin palka; tootmistehnoloogiaga seotud probleemid; tehnilise varustatuse probleemi; esimene probleem on alati lahendatud; põhiline probleem on motiveeritus; parandaksin ETV mainet ja stiili ja disaini; ruumide otstarbekam kasutamine; tunnustaksin inimesi, kes tööd teevad; tuleks leida moodus, kuidas panna inimesed tööpoolest oma töö tulemustest huvituma; ETV kollektiivi arvu, kompetentsust ja lojaalsust puudutavad küsimused; finantsprobleemi; juhtimisprobleemi.

5. Kas saad end oma töökohal võimetekohaselt rakendada? Kui ei, siis miks?

Saan, aga mõneti takistab aegunud tehnika; ei saa, tehnilis-materiaalne baas jätab soovida; inimesed suudavad rohkem, kui pakub ETV; tegijaid ei tunnustata nii või teisiti; raha pärast pole võimalik kõike teostada; aega jääb väheks; ei, sest tootmistsükkel venib ja analüüs puudub.

6. Millised on enesearendamise võimalused ETV-s Sinu erialal?

Arendan end ise teiste kogemuste baasil; tunnen puudust arvutiõppest; ilmunud on terve rida õpikuid ja raamatuid, meie raamatukogus kahjuks küll paljud neist puuduvad; mediteerimine raamatukogus või internetis; keeleõpe; BBC-onu seminar; vähe; arenda end või ära arenda, see ei lähe kellelegi korda peale Sinu enda; jälgin pidevalt õppeosakonnas toimuvat.

7. Kuidas suhtuvad ETV töötajad Eesti Televisiooni? Miks?

Skeptiliselt, ei ole selge, kuhu me suundume ja miks; suhtumine on kõikuv, oleneb millest jutt. Vahel ollakse skeptilised ja löödud, sealsamas on suhtlemine soe ja kokkuhoidev; hästi; nagu töösse tavaliselt; nagu lapsed oma vanematesse. Ise kiruvad küll, aga kui teised seda teevad, on väga valus; sapiselt, segased perspektiivid, halb maine; nad armastavad oma tööd,

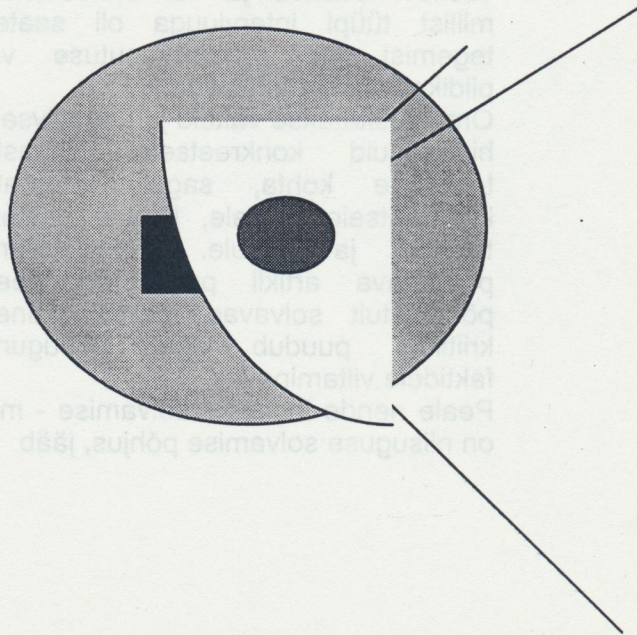
järelikult ka ETV-d, on hullud ja fanaatikud, kes on nõus sellistes tingimustes töötama; solvunult, sest juhtkond ei tunnusta tegijaid; lojaalselt; mõisa köis, las lohiseb, ilmselt puudub stiimul, inimest ei väärtustata; suhtun halvasti, sest nii igavat aega vaimse pingest ei ole kunagi olnud; mina suhtun ETV-sse hästi; hästi suhtuvad need, kel pole majanduslikke probleeme; igaüks tahaks tunda uhkust firma üle, kus ta töötab, firma asi on luua selleks võimalused; miks jääb kõigil lahkujatel okas südamesse ETV vastu?

8. Kus Sa töotaksid võimaluse avanedes parema meelega?

Hea meelega töotaksin siinsamas pensionini; praegune tööriist sobib mulle hästi; seal, kus on suuremad eneseteostuse võimalused; BBC-s; olen oma staatusega rahul; nähtavasti töotaksin samal töökohal; ikka siinsamas, kuid teistel tingimustel; teeksin sama tööd palju tulemuslikumalt; kohas, kus saaks teha sama tööd suurema palga ja väiksema närvikuluga; oleksin oma erialal vabakutseline; ühiskonnas kindla positsiooni saavutanud, respektieritavate juhtide, oma firmale lojaalsete töötajatega, tehniliselt hästi varustatud, huvitava ja tsiteeritava programmiga Eesti Televisioonis, kus peaks ka ise maksimaalselt pingutama.

Vahendas

Kadri Taperson

Avaliku Sõna Nõukogu seisukoht telekriitika suhtes

Avaliku Sõna Nõukogu sai 26. septembril ja 21. oktoobril kaebused, mille põhiprobleem on sama: solvav kriitika teleajakirjaniku aadressil. Mõlemal juhul ilmus solvav artikkel Eesti Ekspressi lisas TV- Nädal.

Need kaks artiklit asuvad ühes reas viimasel ajal üha sagedamini ilmuva ajakirjanduskriitika ühe võimaliku stiili väärarenguga, mis läheb üle igasuguse elementaarse viisakuse piiride. See on nn. kriitika tavavaataja seisukohast, kriitika, mille eesmärk on avaldada "oma mulje" mingist telesaate aspektist, tavaliselt opereerides kategooriatega: meeldib - ei meeldi, teema/jutt on huvitav või igav, saatejuht on meeldiv või pole seda.

Niisugune telekriitika ei püüagi saadet vaadata sotsiaalses või programmi kontekstis, telesaadet ei tõlgendata kui teksti, ei kasutata mingeid tekstianalüüsi meetodeid ega ka empiirilist uurimist, näiteks: millistes tingimustes saade tehti, kui palju läks maksma, milliseid informatsiooniallikaid kasutati, milliseid oleks võinud kasutada jne.

Kuigi sageli on kriitika objektiks saate teinud ajakirjanik või saatejuht, ei tegele kriitika näiteks dialoogi analüüsiga. (näiteks: kui palju saatejuht vestlust suunas ja kui õnnestunult, millist tüüpi intervjuuga oli saates tegemist jne.), keelekasutuse või pildikasutuse analüüsiga.

Ometi esitatakse väiteid ja negatiivseid hinnanguid konkreetsete inimeste tegevuse kohta, sageli viitamata konkreetsele saatele, lõigule saates, tekstile ja muule. Tiina Parki puudutava artikli puhul on need põhjusetult solvavad. Sulev Valneri kriitikas puudub aga igasugune faktidele viitamine.

Peale nende inimeste solvamise - mis on niisuguse solvamise põhjus, jääb

arusaamatuks - rikutakse seda laadi ajakirjanduskriitika avaldamisega ka lugeja õigusi saada kvaliteetset lugemismaterjali. Veelgi enam: lehe ruum on täidetud, aga lugejal pole ikkagi ettekujutust sellest, milline on tegelikult professionaalne telekriitika. Telenädalal puudub telekriitika kontseptsioon, sisulise kriitika asemel on inimestele kallale mindud. Jääb arusaamatuks, miks ei ole TV-Nädal mitte kunagi pöördunud asjatundjate poole: ajakirjandusõppejõudude poole konkreetse saate arvustuse tellimisega, aga miks ka mitte näiteks juristide poole, kui saate temaatika puudutab kuritegevust või õigusprobleeme, arstkonna poole, kui tegemist on tervisealaste programmidega või semibootikute poole, kes kindlasti oleksid suutelised konkreetset teleteksti analüüsima. Lahmiv kriitika on oma olemuselt konflikte süvendav ega käi kokku hea ajakirjandustavaga.

Halliki Harro ASN nimel
11. detsembril 1996

PERSONALITEATED:

1. jaanuaril 1997 täitub
uudisteprogrammi režissööril

Liivia Innosel

25 aastat

Eesti Televisioonis.

Õnnitleme!

*

Tööle asusid

2. detsembril 1996 **Annika Reinson**

uudisteprogrammi režissööri assistendiks,

9. detsembril 1996 **Rän Pihlapuu**

kujundusosakonda lavaseadjaks, **Rein Lüke**

valveosakonda valvuriks.

Tööleping lõpetati

30. novembril 1996 uudisteprogrammi projektijuhi **Jaan Anveldiga**.

Aino Sauemägi

KULTUURIMINISTEERIUM

Hr Hagi Sein
Eesti Televisioon

Teie
Meie 16. 12.

Jõulude aegu
tulevad igasugu
veidrad mõtted pähe.
Et teeks kohe midagi
head...
Või sooviks
vähemalt...

Kultuuriministeerium tänab Teie kollektiivi algatuse ja tehnilise läbiviimise eest
Kultuurikongressi kajastamisel eesti rahvale.

Jäädes lootma edasistele töhusatele koostöösidemetele

lugupidamisega ning parimate jõulusoovidega

Jaak Allik
Minister

RINGHÄÄLINGU NÕUKOGU

Hr. Urmas Loit, Ringhäälingute Liidu tegevdirektor
Hr. Peeter Sookruus, Eesti Raadio peadirektor
Hr. Hagi Sein, Eesti Televisiooni peadirektor

Ringhäälingu Nõukogu nimel õnniilen kõiki Eestis toimivaid
ringhäälinguorganisatsioone ja nende töötajaid Eesti ringhäälingu 70.
aastapäeva puhul.

Loodan ja usun, et kolmveerandsajandit tähistame juba nüüsguses
õhkkonnas ja õiguslikus keskkonnas, kus nii era- kui avalik algatus
ringhäälingumaastikul on oma suurima ja kauneima õitsengu tipul.
Selleks jõudu ja edu!

Suur-Karja 23
EEO100 TALLINN

tel. 628 2250
faks 628 2200

Paul-Erik Rummo
Ringhäälingu Nõukogu esimees

Genieri 21
EEO100 TALLINN

Tel 43 43 05
Fax 43 44 57

Teabetelekraat tänab kõiki inimesi nii Telemajast kui muudest majadest, kes teda on nõu ja jõuga toetanud, avaldanud uudiseid, teateid, tunnustust, meelehärmi jne. jne. Ühtlasi vabandab kõigi nende ees, kelle paremaid tundeid sai riivatud, olgu siis meelega või kogemata. Õnnelikke pühi teile kõigile! Et oleks rahu maa peal ja inimestest hea meel.

Uuel aastal kohtume ehk jälle!

Lea Arme
infotoimetaja

Teabetelekraat on ETV sekretariaadi väljaanne.
Vahendas Lea Arme (tuba 611, tel: 4162).
Kaastööd oodatud!!!